

Боян Слат – историята на една сбъдната мечта

„ЧОВЕК Е ТОЛКОВА ГОЛЯМ,
КОЛКОТО СА ГОЛЕМИ МЕЧТИТЕ МУ.“

АНТОАН ДЪО СЕНТ-ЕКЗЮПЕРИ

Една сбъдната мечта превърна Боян Слат във властелин на океаните. На 8 октомври младият предприемач от Нидерландия и екипът му установиха, че заличаването на Голямото тихоокеанско сметище е възможно, след като успяха да съберат и извадят на сушата 9 т отпадъци. Така 27-годишният мъж осъществи тийнейджърската си мечта – след гмуркане с родителите си в Гърция се зарича да изчисти водите от натрупаните боклуци. За деветте години, които го делят от тази семейна ваканция, изобретателят измисля концепция за използване на естествените океански сили за улавяне на 90 000 т отпадъци, които се трупат на 1000 морски мили югозападно от Сан Франциско, някъде между Калифорния и Хавай, и образуват сметище с площ от 1.6 млн. кв. километра. После основава фондация The Ocean Cleanup (2013 г.) с екип от 80 души, които разработват технологичното решение – U-образна мрежа с нежното име „Джени“, теглена от две лодки. Системата улавя пластмасови отпадъци с различни размери, които впоследствие поема катер и ги отнася на сушата за преработка. Първият продукт от ре-

циклирането им са слънчеви очила с марката The Ocean Cleanup, приходите от продажбата на които се инвестират отново в почистването на океана. Амбицията на изобретателя е да редуцира с 90 % площта на сметището за 20 години, за което са необходими десет мрежи.

Над 11 млн. т отпадъци годишно попадат в Тихия океан, до 2040 г. този обем ще бъде утроен, затова голямата цел на Слат и екипа му е да отрежат пътя им към Пасифика. „Мисията на The Ocean Cleanup е да освободи световните океани от пластмаса. Фокусираме се върху прихващането ѝ още в реките. Смятаме, че това е най-бързият и рентабилен начин да спрем притока на пластмаса в океаните“, пише в блога си предприемачът. По данни на неговата фондация хиляда реки на планетата (1 % от общия им брой) пренасят 80 % от отпадъците в световните океани. Отговорът на The Ocean Cleanup за решаването на проблема е The Interceptor – хранвана от слънчева енергия система за улавяне на пластмасата във водосборните им басейни.

На пръв поглед всичко изглежда лесно, но големият успех е предшестван от години разузнавателни експедиции и изследвания, отхвърлени дизайни и провалени тестове. Първият прототип System 001 е

пуснат във водата на 8 септември 2018 г., като плановете са той да остане там половин година. Много скоро обаче е изваден на сушата, защото дава дефект и отпадъците се връщат в океана. Изследователите установяват, че съоръжението улавя и много морски обитатели. След анализ на грешките екипът усъвършенства „чистача“ в System 002 и го спуска в края на юли тази година.

Успехът на The Ocean Cleanup от октомври дава надежда, че Голямото тихоокеанско сметище може да бъде ликвидирано по-скоро от планираното. „Всяка година около милион тона пластмаса навлизат в световния океан от реките. По-голямата част от тази пластмаса остава на повърхността само за кратък период от време, а значително количество потъва. Според моделиране на данните, направено от нас, 80 % от това, което остава на повърхността, в рамките на един месец се връща на бреговата линия, недалеч от мястото, откъдето е постъпило в океана. За една година 97 % от отпадъците се оказват обратно на сушата. Плаващата пластмаса ще продължи да циркулира, докато не се разпадне на все по-малки и малки парченца, трудни за улавяне, но лесно поемани като храна от морските обитатели“, обяснява Боян Слат.

Светлана БАТАШКА

